

Verder heeft hij het « kerkelijk gebruik » van iedere hymne aangeduid. Volgen eindelijk naar belang van ieder hymne en noodzakelijke verklaring van den tekst, een reeks toelichtingen.

In 1926 was van dit werk een eerste uitgave verschenen onder den titel : *De Hymnen van 't Norbertijner en Roomsche Getij- en Misboek* (XVI-240 blz.).

Staat een tweede uitgave doorgaans in het teken van verandering en verbetering, dan werd dit program ruim doorgevoerd in dit boek. Vooral twee zaken begroeten wij hierin met liefde : De oudere en de nieuwere vorm der verschillende hymnen is vertegenwoordigd : de oudere doorgaans trouw bewaard in het Praemonstratenser brevier, de nieuwe vorm, vrucht van de werkzaamheden van Urbaan VIII en zijn medearbeiders, en doorgevoerd in het huidig Romeinsch brevier. Maar vooral verwelkomen wij in deze uitgave de toevoeging van verschillende eigen hymnen van de Belgische en Nederlandsche bisdommen.

Buiten onze bevoegdheid ligt de beoordeeling van de vertaling zelf in versmaat. Zeker mogen wij hier duiden op een getrouwheid van den overzetter, en op een groote sierlijkheid in de uitdrukking. Het *traductore traduttore* zal echter ook hier zijn rechten bewaren. Zoo moeilijk is het het vlotte latijnsche vers met zijn dichterlijken vorm, met zijn golvend rythme, om te zetten in de Nederlandsche taal in een vorm waaruit niet altijd de stroefheid kan geweerd worden, en waarin slechts weinig kans was tot dichterlijken, meesleependen gloed.

Maar ook was het werk niet bedoeld als een werk van hooge dichtersinspiratie. Voor den rustigen bidder van de getijden, die in de hymnen voedsel zoekt voor zijn denken en daarom dieper wil doordringen in de geheimen van den heiligen tekst, biedt dit boek echte veropenbaringen. Beter begrijpen, en volmaakter overheerschen van den tekst, beteekent ook een uitgroei van de devotie zelf van hen die in naam van de Kerk voor de geloovigen het kerkelijk officie bidden. Dit wordt bereikt door onderhavig boek en daarom wenschen wij het een ruime verspreiding bij de personen die het breviergebed in hun dagelijksche taak hebben ingeschakeld.

A. E.

* * *

G. J. Van den Broeck, *De professione solemnī in ordine Praemonstratensi*. Romae, 1938.

La thèse que vient d'écrire M. Van den Broeck, de l'abbaye de Tongerlo, pour l'obtention du doctorat en droit canonique à l'Université grégorienne de Rome, constitue, à mon sens, un travail de réelle valeur. Pour la première fois, à ma connaissance, le sujet, d'ordre à la fois canonique et historique, a été traité en tenant compte des méthodes rigoureusement scientifiques qu'exige la technique de ces deux disciplines. L'auteur a mis un soin particulier à réunir toutes les sources pouvant lui permettre de prendre contact avec la tradition vécue au sein de l'Ordre. Il les a comparées avec des documents provenant d'autres congrégations, cistercienne, victorine etc., dont l'influence n'a pas été étrangère à la codification de nos us. Il les a interprétées avec une sagacité et une objectivité auxquelles il faut rendre hommage, ne se laissant pas influencer par les conclusions — parfois quelque peu hâtives — de ses devanciers. Cet effort personnel lui a valu de rédiger une étude originale, solidement charpentée et à belle tenue scientifique. Elle fournit un exposé suggestif des origines et de l'évolution du rite de la profession dans l'ordre canonial.

Dans la seconde partie de son livre, M. Van den Broeck envisage le sujet sous son angle purement juridique et canonique. Il rencontre d'abord plusieurs questions connexes : l'interrogatoire du couvent, celui du profès, aussi l'aspect juridique du rite lui-même. Puis il cherche à établir à quel moment précis de la cérémonie s'accomplit la profession ou l'engagement proprement dit du religieux. Est-ce dans la salle capitulaire, à l'issue de l'office de Primes, lorsque le profès prononce ses vœux en joignant ses mains dans celles de l'abbé ? Est-ce à l'église, durant la messe conventuelle, à l'instant où, du haut de l'autel, il dit la formule consacrée depuis des siècles et tracée de sa main sur la *carta professionis* ? Trois opinions ont été avancées : la première assure que seule la cérémonie du chapitre importe ; pour la deuxième, c'est exclusivement celle accomplie à l'église ; la troisième tient que chacune des deux cérémonies est apte à marquer tout ce qui est requis pour une profession valide. L'auteur discute les preuves des tenants respectifs. Ses préférences vont visiblement au troisième groupe, et je pense qu'il a raison.

Le volume se termine par la publication d'un certain nombre de documents, dont d'aucuns sont inédits, d'autres imprimés déjà, tous relatifs au cérémonial de la profession chez les Prémontrés.

Bref, ce travail, il me plaît de le répéter, fait honneur à l'étudiant qui l'a exécuté autant qu'aux maîtres qui en assurèrent la direction.

Il peut servir de modèle à quiconque prétendrait reconstituer un des multiples aspects de l'observance disciplinaire ou de la vie liturgique des Prémontrés.

Pl. LEFEVRE.

* * *

A. O'Flanders, O. Praem., *Uit de Iersche Wonderwereld*.
St. Norbertus' Drukkerij, Tongerlo, 1938, in-8°, 174 blz.

Een mooi boekje over mooie zaken. « Legenden en vizioenen van de 5de-9de eeuw » zegt de bijtitel. Ook aan ons zegt dit veel. Ieder van ons draagt wat kinderlijkheid mee in de volheid van zijn groote-menschen-wezen. Daarom heeft het droombeeld der legende, ontstaan uit het kinderlijk naïeve van het geloofsleven, zijn groote aantrekkelijkheid voor ons. Maar vooral wanneer de wonderwereld der legenden gesitueerd is in het oer-oude geheimzinnige Erin, wordt het voor ons een ware tooverwereld, vooral wanneer wij ons indenken dat eeuwenlange vervolgingen dien schat aan herinneringen niet konden verdelgen.

A. E.